

II.

Kossuth Lajos levele Herman Ottóhoz.

(Kivonat.)

Collegno (al Baraccone)
máj. 4. 1876.

Igaz örömmel vettem s legszívesebben köszönöm becses ajándékát »Magyarország pókfaunáját«. Minél szomorítóbb, jóformán mondhatnám minél kétségbeesítőbb Hazánk államéleti helyzete, mely — minthogy nemzetünk jelleméből az önbizalom és spontaneitás szembe-tűnőleg kivesztek — a fatalitás kerülhetetlenségével látszik az önmegsemmisítés lejtőjén alásiklani: annál nagyobb fontossággal bírnak azon tudományos, közmívelődési mozzanatok, melyekkel nemzetünk jelesebbjei fajunkkal (és pedig a mire különös fontosságot helyezek: *nemzeties irányban*) a világcultura kerek asztalánál helyet foglaltatni törekszenek. Meglehet, én igen teketén látok, de én azon benyomás alatt állok, hogy ezen törekvés sikere csaknem az utolsó reményfonal, mely még jövővel kecsegtet; vékony fonal, mint az, melylyel az ön farkaspókjai vándorutat tesznek a levegőben, melyet csak a szárnyasok országának gondolnánk — de mégis remény fonal; mert ha önöknek ez irányú törekvéseikkel sikerülend fajunkkal oly állást foglaltatni a tudomány köztársaságában, mely hézagot tölt be, egy »raison d'être«-t biztosítandottak világculturai szempontból fajunk számára az emeriség rendeltetésének háztartásában; pedig veszni csak annak kell, a minek létezésére nincsen ok. Ez törvény a természet oeconomiájában.

És nekem úgy tetszik, hogy ezen hézag betöltési vívmány felé nem lehetett volna helyesebb, ígéretesebb irányban megindulni, mint a minő az, a melyre a nagyérdemű magyar természettudományi társulat lökést adott. Értem azt:

hogy hazánk természethistóriai tekintetben hazai szakértők által tudományosan átkutatassék s a kutatás eredményei saját nyelvünkön (bár *kezdetben*, mint ön helyesen tevő, a magyar mellett mást is használva) nyilvánosságra hozassanak.

Nagyon háládatos munka ez, olyan, melylyel — és sok oknál fogva csakis ezzel — a világculturai áramlatban egyszerre mint tényezőzők foglalhatunk helyet. Itt s ezzel valóságos hézagot tölthetünk be, mely hézagöltés nem csak speciális magyar érdekekkel bír, hanem általában a tudomány postulatuma is.

A miben az Angolok — annál fogva, hogy nemzeti jellemükben az individualismus praedominál, ép úgy mint a Francziákéban a sociabilitás s a Németekében az idealismus — mondom, a miben az Angolok oly nagy mesterek: a kitartó kutatás s a fáradhatatlan adatgyűjtés, az képezi a természettudományok alapját, melyek viszont napról napra határozottabban uralkodnak az emberiség sorsa felett és adnak irányt és szabnak törvényt jövődjének. E téren gazdagon arathatnak tudós szakférfiaink hazánkban, mely természet-históriai tekintetben jó formán egy még ki nem aknázott bánya. Gyűjthetnek új adatokat, melyeket a tudomány eddig nem ismert, a tudomány jelen állásával koordinálhatják az ismereteket, kiigazíthatják azokat, a melyek balúl, kiegészíthetik, a melyek csak töredékesen ismervék, rendezhetik a szórványos materialékat, s rendszeres épületet emelhetnek belőlük; és kutatásaik rostáján eresztgetve át a tudomány által eddig elfogadott általános tételeket s elméleteket, azokat vagy megerősíthetik, vagy, tényekre támaszkodva, módosíthatják,

megcáfolhatják s helyesebbekkel pótolhatják.

Bizony nagyon háládatos munka ez, hanem hivatásának csak úgy fog minden tekintetben megfelelni, ha hazánk természetrajzi leírásai a tudomány színvonalának is megfelelnek, de akkint is vannak tartva, hogy saját nemzeti körünkben számos olvasóra számíthassanak; miszerint az ismeretvágy felköltésére rugóul, az ismeret gyarapítására szélesebb körben eszközül szolgálhassanak (én sajátlagos körülményeink kö-

zött a természeti tudományok népszerűsítését igen nagyon fontos dolognak tartom).

Hogy a siker ama két kellékét egyesíteni és együtt elérni lehet, azt ön annál meggyőzőbben bizonyította be, minél nehezebb volt az ép egy oly tárgynál elérni, melyről az ember a priori azt hitte volna, hogy nálunk még tág körben érdeklődésre alig számíthat.

.« KOSSUTH LAJOS.

(Megjelent Term. tud. Közl. VIII. köt. 1876. 291. l.)

III.

A csillagok színváltozásáról.

— Levél Mednyánszky Sándorhoz. —

Turin. Febr. 21. 1871.

Kedves Barátom!

Bocsánatot kérek, hogy későn válaszolok. Rémületesen erőt vett rajtam az idegesség. A gondolkozás akkint hatott reám, mintha kalapáccsal vernék agyamat. Aludni nem tudtam. Veszteg maradnom nem lehetett. Mindig futnom kellett mint Ahasverusnak. Pedig én nem űztem el a kereszt terhe alatt roskadozó Krisztust. Inkább én vagyok az elűzött nehéz kereszttel öreg vállamon. Életnek hívják. Nagyon nehéz kereszt. Ily lelki állapotban nem szeret az ember írni. Ugrál az író toll az ujak között. — No de már kissé nyugodtabb vagyok. A kimerülés nyugalma. Tehát megpróbálok az írást. Talán rajtam is megtörténik a mi Sz.-Dénesen, midőn fejével hóna alatt utnak indult. Csak az első lépés volt nehéz.

Kezdem oly tárggyal, a minővel ha foglalkozom, akkint szokott reám hatni, mint a »brandyand water« az angolra »Rather refreshing«.

Azt kérdi ön, hallottam-e hogy a Jupiteren színváltozások észleltettek s minek tulajdonítható e tünemény?

Biz én nem hallottam felőle. Igaz, a Bureau des Longitudes annuaireje, s az »Année scientifique«, miket megszoktam venni — miszerint a tudományos haladásokkal »au courant« legyek, ez idén meg sem jelentek. Szegény Párisiaknak más dolguk volt. Hanem Secchi Bulletinje sem teszen említést a dologról. — Tehát gyanús a hír.

Nem tudom, ki volt az észlelő? vagy inkább kik? mert ily tények constatirozására több ember, több hely és sok idő kell. Egyes ember észlelete meglehet mindössze oda megyen ki, hogy üvege nem volt eléggé acromaticus s nem vette számba a diffractiókat. Vagy meglehet bolhát látott s elefántnak nézte. Megtörténik az okos emberen is. Hiszen Herschel (kérem Herschel!) egyszer menyre-földre esküdött, hogy a hold nem világított részében vulkánkitörést lát. Hármat. Egyre sürgönyözött Sloughból a Royal Societynek, hogy tűz van a holdban, ég! ég! Pedig mit látott? A föld viszfényét a hold egyes pontjairól fényesebben reflectálva mint a többiről. Biz az elefántbolha volt.

Egyébiránt a színváltozások nem

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.